

WOJEWODA OPOLSKI

ul. Piastowska 14
45-082 Opole

Opole, 17 kwietnia 2025 r.
PS.I.431.4.4.2025.WM

**Pani
Iwona Król-Prodło
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Popielowie
ul. Powstańców 12
46-090 Popielów**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne jednostki

1. Nazwa jednostki kontrolowanej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Popielowie
ul. Powstańców 12, 46-090 Popielów

2. Podstawa prawna podjęcia kontroli

- art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190);
- art. 31 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993);
- art. 6 ust. 4 pkt 4, z uwzględnieniem art. 3 i 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

3. Zakres kontroli

1) przedmiot kontroli: realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów¹,

2) okres objęty kontrolą: od 1 lipca 2024 r. do dnia kontroli

4. Rodzaj kontroli: kompleksowa

5. Tryb kontroli: zwykły

¹ Nazywanej dalej „ustawą”

6. **Termin kontroli:** 10-11 lutego 2025 r.

7. **Skład zespołu kontrolnego:**

- **Wojciech Medoliński** – Inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu - kierownik zespołu kontrolnego;
- **Jakub Krajewski** – Inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

II. **Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta**

W wyniku kontroli **pozytywnie z uchybieniami** ocenia się działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popielowie² w kontrolowanym zakresie.

W toku kontroli badano następujące zagadnienia:

- prawidłowość upoważniania pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w stosunku do dłużników alimentacyjnych;
- zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów pod względem zgodności z obowiązującym prawem;
- sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcom;
- sposób i tryb postępowania w zakresie działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji;
- stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych, w stosunku do których jednostka kontrolowana jest organem właściwym wierzyciela, wysokość odzyskanych środków oraz przekazywanie informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego do wszystkich istniejących biur informacji gospodarczej znajdujących się w wykazie;

² Nazywanego dalej „GOPS w Popielowie”

- realizacja obowiązku przekazania 60% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków do budżetu państwa oraz sposób wykorzystania 40% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków.

Zastrzeżenia kontrolerów dotyczyły:

- prawidłowości upoważniania pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w stosunku do dłużników alimentacyjnych;
- powoływania w podstawie prawnej decyzji tytułu rozporządzenia bez wskazania konkretnych jednostek redakcyjnych mających zastosowanie w sprawie;
- braku wystosowania przez GOPS w Popielowie wezwania dla wnioskodawców w celu uzupełnienia braków formalnych we wnioskach, co stanowi naruszenie § 7 ust. 1 rozporządzenia;
- formułowania rozstrzygnięć decyzji administracyjnych zawierających dane nadmiarowe w rozumieniu budowy osnowy decyzji zgodnie z przepisami k.p.a.;
- uzasadniania decyzji administracyjnych w sposób niewyczerpujący wymogów przewidzianych w art. 107 § 3 k.p.a.

Nie wniesiono zastrzeżeń w zakresie:

- terminowości ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcom;
- sposobu i trybu postępowania w zakresie działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji;
- stanu zadłużenia dłużników alimentacyjnych, w stosunku do których jednostka kontrolowana jest organem właściwym wierzyciela, wysokości odzyskanych środków oraz przekazywania informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego do wszystkich istniejących biur informacji gospodarczej znajdujących się w wykazie;
- realizacji obowiązku przekazania 60% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków do budżetu państwa oraz sposób wykorzystania 40% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków.

Ustalenia kontroli

W GOPS w Popielowie w okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 lipca 2024 r. do dnia 10 lutego 2025 r. wydano **13** decyzji administracyjnych ustalających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz **1** decyzję orzekającą o nienależnie

pobranych świadczeniach z funduszu alimentacyjnego. Nie wydano decyzji odmawiających prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Od żadnej z wydanych w powyższym zakresie decyzji nie wniesiono odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Opolu.

W okresie objętym kontrolą GOPS w Popielowie nie odnotował przypadku pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia na podstawie § 7 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1341).

Na dzień kontroli w GOPS w Popielowie nie odnotowano sytuacji, w której w stosunku do osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego lub osoby pobierającej to świadczenie uzyskano by informację o marnotrawieniu tych środków, co powodowałoby konieczność zmiany formy świadczenia z pieniężnej na rzeczową.

W trakcie kontroli weryfikacji poddano dokumentację **13** postępowań (100%), zakończonych wydaniem decyzji o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz dokumentację **1** postępowania (100%) zakończonego wydaniem decyzji orzekającej o nienależnie pobranych świadczeniach z funduszu alimentacyjnego.

Dokumentację objętą kontrolą sprawdzono pod względem zasadności przyznania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, weryfikacji tego prawa oraz sposobu i trybu postępowania w zakresie ustalania prawa do tych świadczeń oraz terminowości ich wypłacania.

W poddanych kontroli sprawach nie wystąpił przypadek:

- 1) ustalenia prawa do świadczeń osobie uprawnionej pozostawiającej pod opieką opiekuna prawnego, o którym mowa w art. 9 ust. 2 ustawy;
- 2) umorzenia przez organ właściwy dłużnika należności, o których mowa w art. 30 ust. 1 ustawy.

1. Prawdliwość upoważnienia pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w stosunku do dłużników alimentacyjnych

Wójt Gminy Popielów na podstawie upoważnień nr OR.0052.23.2023 oraz OR.0052.22.2023 z dnia 15 maja 2023 r. udzielił umocowania kierownikowi GOPS w Popielowie do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji oraz do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i wydawania w tych sprawach decyzji.

W okresie poddanym kontroli zadania wynikające z ustawy realizowane były także przez dwóch pracowników GOPS w Popielowie. W odniesieniu do specjalisty pracy socjalnej Wójt Gminy Popielów wydał w dniu 18 czerwca 2014 r. dwa upoważnienia bazując na art. 12 ust. 2 oraz art. 8b ustawy – upoważnienia nr OR.0052.25.2014 oraz upoważnienie nr OR.0052.24.2014. Umocowania dotyczyły prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych oraz do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i wydawania w tych sprawach decyzji.

Zastrzeżenia zespołu kontrolnego budzą natomiast upoważnienia wydane przez Wójta Gminy Popielów dla referendarza ds. funduszu alimentacyjnego i świadczeń rodzinnych. Z treści udzielonych umocowań wynika, iż pracownik posiadał upoważnienie z dnia 2 lipca 2018 r. nr OR.0052.16.2018 do prowadzenia wywiadu alimentacyjnego oraz odbierania oświadczenia majątkowego, wydane na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy, jak również upoważnienie z dnia 2 lipca 2018 r. nr OR.0052.17.2018 do przekazywania do biura informacji gospodarczej informacje o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy. Podstawą do udzielenia powyższego upoważnienia były przepisy art. 8a-8c ustawy.

W świetle powyższego należy uznać, że pracownik, stosownie do treści art. 12 ust. 2 w zw. z ust. 1, nie dysponował stosownym umocowaniem do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zaś czynności wyszczególnione w treści upoważnienia z dnia 2 lipca 2018 r. nr OR.0052.16.2018 nie wyczerpują katalogu działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych, zdefiniowanego w rozdziale 2 ustawy.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

2. Zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów pod względem zgodności z obowiązującym prawem

W trakcie kontroli stwierdzono, że wydane decyzje zawierają prawidłowe oznaczenie organu właściwego. Zgodnie z art. 2 pkt 10 w związku z art. 12 ust. 1 ustawy – postępowanie w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego prowadzi organ właściwy wierzyciela, którym jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej.

Przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego każdorazowo nastąpiło w formie decyzji administracyjnej.

We wszystkich analizowanych przypadkach świadczenia z funduszu alimentacyjnego zostały przyznane osobom, które spełniały warunki określone w art. 1a ustawy, w związku z art. 9 ust. 1 ustawy.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w każdym przypadku zostały przyznane w prawidłowej wysokości, tj. zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy.

W przypadku ustalania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego organ przyznawał takie prawo, gdy spełniony został warunek wynikający z art. 9 ust. 2 ustawy tj., gdy dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał odpowiednio kwoty 1209,00 zł w odniesieniu do świadczeń ustalanych na okres świadczeniowy 2023/2024.

W przypadku żadnego z postępowań poddanych kontroli nie doszło do sytuacji przekroczenia kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zatem art. 9 ust. 2a ustawy nie miał zastosowania.

W przypadku utraty dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy lub po tym roku, ustalając ich dochód, organ nie uwzględnił dochodu utraconego, co jest zgodne z art. 9 ust. 3 ustawy.

W sytuacji uzyskania dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy dzielono osiągnięty w tym roku dochód przez liczbę miesięcy, w których był uzyskiwany, jeżeli dochód ten był uzyskiwany w okresie, na który ustalane lub weryfikowane jest prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, co jest zgodne z art. 9 ust. 4 ustawy.

Przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego każdorazowo następowało w drodze decyzji administracyjnej. Decyzje poddane kontroli zawierały wszystkie części składowe wymienione w art. 107 § 1 k.p.a. W podstawach

prawnych decyzji przywołano przepisy ustawy, Kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1341)³ oraz ustawy z dnia 21 listopada 2024 r. o zmieniającej ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1871).

Organ, w przypadku wszystkich decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego poddanych kontroli, przytaczając tekst rozporządzenia, czynił to bez podziału na poszczególne jednostki redakcyjne mające zastosowanie w przedmiotowej sprawie. Zgodnie treścią art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a. jednym z elementów składowych decyzji administracyjnej jest powołanie jej podstawy prawnej. Powołanie podstawy prawnej to przytoczenie przepisów prawa materialnego, na których organ administracji publicznej oparł swoje rozstrzygnięcie. Za nieprawidłowe uznaje się powołanie w decyzji administracyjnej jedynie tytułu rozporządzenia, bez wskazania określonego jej przepisu, bowiem nie może to być uznane za określenie podstawy prawnej podjętej decyzji. W orzecznictwie sądowo-administracyjnym wskazuje się bowiem, że podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, tj. ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów zarówno prawa formalnego, jak i materialnego oraz z powołaniem źródeł jego publikacji⁴. Jeżeli przepis, który stanowi podstawę prawną decyzji jest podzielony na wewnętrzne jednostki redakcyjne (ustępy, punkty, paragrafy albo innego rodzaju jednostki redakcyjne), to koniecznym jest wskazanie w decyzji odpowiedniej jednostki redakcyjnej rzeczonego przepisu⁵.

Zastrzeżenia zespołu kontrolnego budzi również kwestia konstrukcji rozstrzygnięć decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. GOPS w Popielowie, formułując treść rozstrzygnięcia, wymieniał również dane osobowe (imię i nazwisko oraz numer PESEL) dłużnika zobowiązanego do alimentacji na rzecz osoby uprawnionej, której dotyczyła przedmiotowa decyzja. Niniejsza praktyka narusza postanowienia art. 5 ust. 1 lit. c 1 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych

³ Nazywanego dalej „rozporządzeniem”

⁴ por. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 08.04.1999 r. sygn. akt. III SA 8192/98 oraz Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10.10.2007 r. o sygn. akt II GSK 177/07

⁵ por. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24.04.1983 r. sygn. akt II SA 20/83

osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), tj. zasadę minimalizacji danych, zaś sam dłużnik alimentacyjny nie jest stroną postępowania w przedmiocie przyznania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Jak wynika z orzecznictwa sądów administracyjnych, rozstrzygnięcie musi być sformułowane w sposób jasny i precyzyjny, a nie pośrednio wynikać z uzasadnienia decyzji⁶, zaś organ przytaczając w treści osnowy decyzji dane nie mające bezpośredniego znaczenia dla podjętego rozstrzygnięcia czyni to w sposób nadmiarowy.

Akta postępowania administracyjnego prowadzonego w sprawie przyznania prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego zawierają szereg dokumentów potwierdzających tożsamość osoby zobowiązanej do alimentacji, np. wyrok sądu zasądzający alimenty oraz oświadczenie określone w art. 15 ust. 3 pkt 3 ustawy, zatem konieczność wymieniania danych osobowych osób zobowiązanych do alimentacji w treści rozstrzygnięcia decyzji przyznającej świadczenie z funduszu alimentacyjnego nie znajduje uzasadnienia.

Wszystkie decyzje wydane w poddanych kontroli postępowaniach zawierały uzasadnienie. W odniesieniu do decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego organ sporządzał uzasadnienia w sposób naruszający postanowienia art. 107 § 3 k.p.a., w myśl którego uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne - wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa. Zgodnie z treścią art. 75 § 1 k.p.a. dowodem w postępowaniu administracyjnym jest wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy a nie jest sprzeczne z prawem, w szczególności dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny. Obowiązek wskazania w uzasadnieniu decyzji administracyjnej dowodów, na których oparł się organ przy ustalaniu stanu faktycznego, wyszczególniony w art. 107 § 3 k.p.a., stanowi przejaw realizacji wyrażonej w art. 11 k.p.a. zasady przekonywania oraz ujętej w art. 8 k.p.a. zasady pogłębiania zaufania obywateli do organów państwa oraz świadomości i kultury prawnej obywateli. Organ administracji publicznej powinien zająć stanowisko wobec całego materiału zebranego w toku

⁶ por. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30.06.1998 r. o sygn. akt I SA/Łd 1478/96

postępowania oraz uzasadnić jasno i należycie swoje stanowisko, a w szczególności uzasadnić, na jakiej podstawie uznał pewne fakty za prawdziwe⁷.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

3. Sposób i tryb postępowania w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego

W każdym przypadku postępowanie w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego zostało wszczęte przez organ na wniosek strony. Poddana kontroli dokumentacja każdorazowo zawierała wniosek zgodny z wymogami art. 15 ust. 3, zawierający:

- 1) dane dotyczące członków rodziny, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL oraz, o ile wnioskodawca posiada - adres poczty elektronicznej i numer telefonu;
- 2) oświadczenie wnioskodawcy o przekazaniu organowi egzekucyjnemu wszelkich znanych mu informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu;
- 3) oświadczenie wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, oraz zaświadczenia lub oświadczenia i inne dokumenty potwierdzające

spełnianie warunków do przyznania lub ustalenia wysokości świadczenia z funduszu alimentacyjnego będącego przedmiotem wniosku, zgodnie z wymogami art. 15 ust. 4 ustawy.

We wniosku z dnia 30 września 2024 r. inicjującym wszczęcie postępowania zakończonego wydaniem decyzji z dnia 14 października 2024 r.

nr GOPS.530.18.2024.AB w przedmiocie przyznania świadczenia z funduszu alimentacyjnego, w części I pkt 3 dotyczącej danych członków rodziny wnioskodawcy, błędnie określono pokrewieństwo osób wyszczególnionych w dedykowanych do tego rubrykach względem osoby uprawnionej w rozumieniu zapisów ustawy. Z treści zgromadzonej przez GOPS w Popielowie dokumentacji wynika, iż osoby wymienione we wniosku są rodzeństwem uprawnionego, zaś na dokumencie figurują jako jego zstępni.

Zespół kontrolny stwierdził również, że w przypadku **12** spośród wniosków poddanych kontroli nie zostały zamieszczone informacje o dokumentach

⁷ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 października 2021 r. sygn. akt I GSK 503/21

wnoszonych przez wnioskodawców wraz z wnioskiem pomimo faktu ich obecności w aktach poszczególnych postępowań.

Podczas analizy dokumentacji zgromadzonej przez organ w aktach prowadzonych postępowań zespół kontrolny nie stwierdził obecności wezwań GOPS w Popielowie kierowanych do wnioskodawców celem uzupełnienia braków formalnych we wnioskach, co stanowi naruszenie § 7 ust. 1 rozporządzenia przez organ.

GOPS w Popielowie, prowadząc postępowanie w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował od organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności odpowiednio dane wnioskodawców oraz członków ich rodzin, o których mowa art. 15a ust. 1 ustawy.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

4. Terminowość ustalania oraz wypłacania należnych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcom

W kontrolowanych sprawach prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego z wniosków złożonych do dnia 31 października danego roku ustalano na okres świadczeniowy, tj. od dnia 1 października 2023 r. do dnia 30 września 2024 r. W pozostałych przypadkach prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustalano na okres świadczeniowy począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, co jest zgodne z art. 18 ust. 1 ustawy. We wszystkich poddanych kontroli sprawach wypłata należnych świadczeń osobie uprawnionej dokonywana była po doręczeniu decyzji przyznającej prawo do tego świadczenia.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

5. Sposób i tryb postępowania w zakresie działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku beczynności egzekucji

Według stanu na dzień 11 lutego 2025 r. Gmina Popielów na obszarze swojego działania miała 22 dłużników alimentacyjnych w stosunku do których podejmowane były działania wynikające z ustawy. Powyższa informacja została przekazana członkom zespołu kontrolnego przez pracownika GOPS w Popielowie w trakcie przeprowadzania czynności kontrolnych w jednostce, w formie oświadczenia z dnia

11 lutego 2025 r. W trakcie kontroli poddano weryfikacji dokumentację **18** dłużników alimentacyjnych, która dotyczyła:

- **7** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym dłużnika jest Wójt Gminy Popielów, zaś organem właściwym wierzyciela jest organ innej gminy;
- **8** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym dłużnika jest organ innej gminy, zaś organem właściwym wierzyciela jest Wójt Gminy Popielów;
- **3** dłużników alimentacyjnych, dla których zarówno organem właściwym wierzyciela, jak i dłużnika pozostaje Wójt Gminy Popielów.

W wyniku przeprowadzonej analizy dokumentacji dłużników alimentacyjnych ustalono, iż:

- 1) zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy realizowany był obowiązek polegający na przeprowadzaniu wywiadu alimentacyjnego, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej, odbierano również od dłużników oświadczenie majątkowe. W **7** sprawach, w których organem właściwym dłużnika był Wójt Gminy Popielów oraz w **3**, w których występował jako organ właściwy wierzyciela, jak i dłużnika, dłużnik został wezwany do stawienia się w GOPS w Popielowie w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego. W **6** przypadkach dłużnicy nie podjęli wezwania (przesyłki były dwukrotnie awizowane, po czym następował skutek określony w art. 44 § 4 k.p.a.). Doręczenie wezwania nastąpiło w przypadku **3** dłużników alimentacyjnych, z czego **1** stawiał się w wyznaczonym terminie na wywiad alimentacyjny, zostało również od niego odebrane oświadczenie majątkowe. W **1** przypadku na dzień przeprowadzenia kontroli organ nie dysponował zwrotnym potwierdzeniem odbioru przesyłki poleconej z uwagi na nieodległy termin nadania;
- 2) zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy organ właściwy dłużnika przekazywał komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji, w szczególności dane uzyskane podczas wywiadów alimentacyjnych oraz zawartych w oświadczeniach majątkowych dłużnika;
- 3) w **7** ze spraw poddanych czynnościom kontrolnym organ właściwy dłużnika na podstawie art. 6 ustawy informował organ właściwy wierzyciela oraz komornika sądowego o podjętych działaniach wobec dłużnika alimentacyjnego oraz ich efektach;

- 4) zgodnie z art. 27 ust. 7 ustawy organ właściwy wierzyciela przekazywał dłużnikowi alimentacyjnemu, o ile jego adres zamieszkania był znany, oraz organowi właściwemu dłużnika informację o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłacanych osobie uprawnionej oraz informację o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa z tytułu wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy;
- 5) zgodnie z art. 27 ust. 7a ustawy organ właściwy wierzyciela przekazywał organowi właściwemu dłużnika informacje o zobowiązaniach wynikających z tytułu należności z świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy;

Zarówno terminowość podejmowanych czynności, jak i tryb oraz sposób procedowania poszczególnych postępowań nie budzą zastrzeżeń zespołu kontrolnego.

6. Stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych, w stosunku do których jednostka kontrolowana jest organem właściwym wierzyciela, wysokość odzyskanych środków oraz przekazywanie informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego do wszystkich istniejących biur informacji gospodarczej znajdujących się w wykazie

Zgodnie z art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy organ właściwy wierzyciela, który wypłacał świadczenia przyznawane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów przekazuje do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy. Zgodnie z oświadczeniem z dnia 11 lutego 2025 r., które zostało złożone przez kierownika GOPS w Popielowie, obowiązek ten jest regularnie realizowany.

Z przedłożonych danych wynika, iż na dzień 31 stycznia 2025 r. stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych w Gminie Popielów wynosił **3.249.289,12 zł**. W okresie od 1 lipca 2024 r. do 31 stycznia 2025 r. od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę **69.475,77 zł**, w tym:

- 22.333,29 zł – kwota stanowiąca dochód budżetu państwa (60 % wyegzekwowanych należności od dłużnika alimentacyjnego)
- 14.877,60 zł – kwota stanowiąca dochód własny gminy (40% wyegzekwowanych należności od dłużnika alimentacyjnego)

- 32.264,88 zł – wyegzekwowane odsetki stanowiące dochód budżetu państwa

7. Realizacja obowiązku przekazania 60% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków do Budżetu Państwa oraz sposób wykorzystania 40% odzyskanych od dłużników alimentacyjnych środków.

Na podstawie analizowanej dokumentacji ustalono, że Wójt Gminy Popielów wywiązuje się z wynikającego z art. 27 ust. 4 ustawy obowiązku przekazywania Wojewodzie Opolskiemu – stanowiących dochód budżetu państwa – 60% kwot (wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie) należności wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej.

Zgodnie z treścią oświadczenia kierownika GOPS w Popielowie z dnia 11 lutego 2025 r. 40% należności wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłacanych osobie uprawnionej jest przekazywanych na rzecz Gminy Popielów, a następnie wykorzystywanych na potrzeby realizacji przez GOPS w Popielowie zadań wynikających z ustawy, w szczególności na wynagrodzenie pracownika realizującego zadania wynikające z ustawy, pokrycie kosztów zakupu materiałów biurowych, zakup licencji oprogramowania niezbędnego do realizacji zadań ustawowych, a także usługi pocztowe oraz szkolenia.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości

W trakcie kontroli stwierdzono:

1. Uchybienia, polegające na:

- 1) powoływaniu w podstawie prawnej decyzji tytułu rozporządzenia bez wskazania konkretnych jednostek redakcyjnych mających zastosowanie w sprawie;
- 2) braku wystosowania przez GOPS w Popielowie wezwania dla wnioskodawców w celu uzupełnienia braków formalnych we wnioskach, co stanowi naruszenie § 7 ust. 1 rozporządzenia.

2. Nieprawidłowości, polegające na:

- 1) prowadzeniu postępowań w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowaniu działań wobec dłużników alimentacyjnych przez pracownika nieposiadającego stosownych umocowań;

- 2) formułowaniu rozstrzygnięć decyzji administracyjnych zawierających dane nadmiarowe w rozumieniu budowy osnowy decyzji zgodnie z przepisami k.p.a.;
- 3) uzasadnianiu decyzji administracyjnych w sposób niewyczerpujący wymogów przewidzianych w art. 107 § 3 k.p.a.;

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli powstały w związku z:

- 1) niedostatecznym nadzorem kierownika GOPS w Popielowie nad realizowanymi zadaniami;
- 2) niewłaściwym stosowaniem przepisów prawa procesowego przez osoby prowadzące postępowania w zakresie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz postępowania wobec dłużników alimentacyjnych.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego

Jednostka kontrolowana nie wniosła zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej:

zalecam:

- 1) zapewnienie prawidłowego wykonywania zadań realizowanych na podstawie ustawy poprzez zwiększenie nadzoru Kierownika GOPS w Popielowie nad zadaniami realizowanymi w kontrolowanym zakresie przez pracowników ośrodka;
- 2) przytaczanie podstawy prawnej wydawanych decyzji administracyjnych w sposób zgodny z zasadami wynikającymi z k.p.a.;
- 3) zawiadamianie wnioskodawców o konieczności uzupełnienia braków we wnioskach, stosownie do § 7 ust. 1 rozporządzenia;
- 4) udzielenie przez organ upoważnienia pracownikom merytorycznym do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, stosownie do art. 12 ust. 2 oraz art. 8b ustawy;
- 5) formułowanie rozstrzygnięć decyzji administracyjnych zgodnie z zasadami wynikającymi z k.p.a.;
- 6) uzasadnianie decyzji administracyjnych w sposób zgodny z art. 107 § 3 k.p.a.

- VI.** Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w terminie **30 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu**.
- VII.** Zgodnie z treścią art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej